

Zhernovnykova O. A.

METHODOLOGICAL APPROACHES AS A BASE FOR FUTURE MATHEMATICS TEACHERS' DIDACTIC TRAINING TO DESIGN LEARNING ACTIVITIES OF PUPILS

The article deals with the methodological approaches of future mathematics teachers' didactic training to design learning activities of pupils. The structure of methodological knowledge provides three essential levels of future teachers training including scientific, empirical and technological researches.

The first level is general, it is based on a system approach. The systematic approach is considered as methodological direction of scientific knowledge for developing research methods and designing of complex objects. The scientific level is based on the practical usage of the personal-oriented, competency-based, context-based and activity-based approaches in their interaction.

The personality-oriented approach relies on the methodological orientation of pedagogical activity using the support system of interconnected concepts, ideas and methods to ensure and support of self-knowledge processes.

The principal idea of the competency-based approach is based on the education as the result of competence, but not the result of knowledge and skills.

The essence of the context-based approach is contained the active learning, aimed at implementing the system using the professional context, the gradual saturation of the educational process with profession elements.

The activity-based approach is a system of such principles as interdependence of consciousness and activity, historicism, system analysis.

The use of technological approach improves teaching efficiency, accuracy and sustainability.

The systematic use of methodological approaches provides methodological synergy. The methodological synergy increases the efficiency of interaction.

Keywords: methodological approach, training design, methodological synergies.

УДК 377.007.4

Загнибіда Р. П.*

ПОЗААУДИТОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

У статті розглядаються вимоги до підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування та до обсягу знань, умінь і навичок, якими вони мають оволодіти, умови становлення інноваційно орієнтованого фахівця, визначення закономірностей професійної підготовки і застосування їх протягом організації навчально-виховного процесу. Важлива роль у цьому процесі належить позааудиторній діяльності. Розглядаємо позааудиторну діяльність як систему взаємопов'язаної роботи суб'єктів освітнього процесу, що є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування і здійснюється поза розкладом навчальних занять. Аналіз попередніх досліджень уможливив виокремити такі її види: самотійна робота, науково-дослідницька діяльність, практика, дозвіллева діяльність.

Ключові слова: позааудиторна діяльність, самотійна робота, науково-дослідницька діяльність, практика, дозвіллева діяльність, майбутні фахівці сфери обслуговування.

Професійна підготовка майбутніх фахівців сфери обслуговування – складний динамічний процес. Підвищення вимог до майбутнього фахівця та до обсягу знань, умінь і навичок, якими він має оволодіти, викликає потребу в дослідженні педагогічної системи, умов становлення інноваційно орієнтованого фахівця, визначення закономірностей професійної підготовки і застосування їх протягом організації навчально-виховного процесу. Важлива роль у цьому процесі належить позааудиторній діяльності.

© Загнибіда Р. П.

Позааудиторна діяльність виконує функцію розширення професійних знань та умінь студентів, розвитку їхніх творчих здібностей, особистісних і професійних якостей.

Серед науковців немає єдиного підходу до визначення структури позааудиторної діяльності. Вивченню цього питання приділяють увагу Г. Овчаренко, Л. Петриченко, С. Савченко, Н. Скрипник, О. Стоян та ін. Вони включають у структуру позааудиторної діяльності різні складові: Г. Овчаренко – напрямки роботи, пов'язані з процесом соціалізації особистості студента (науково-дослідницька, суспільно-політична, художньо-естетична, трудова, історико-культурна, етнографічна, фізкультурно-спортивна, організаційно-управлінська) [4, с. 37]; Л. Петриченко – компоненти діяльності (навчально-дослідницька та науково-дослідницька робота, суто виховна позааудиторна робота творчого характеру, студентське самоврядування) [6, с. 36]; С. Савченко – основні групи діяльності (науково-дослідна, суспільно-політична, художньо-естетична, трудова, історико-культурна, фізкультурно-спортивна, організаційно-управлінська) [1, с. 195]; Н. Скрипник – підготовку до аудиторних занять, виконання завдань самостійної роботи з навчальних дисциплін, виконання індивідуальних завдань, пов'язаних із науково-дослідною і культурно-дозвіллевою роботою [2, с. 569].

Аналіз результатів досліджень дають нам можливість розглядати позааудиторну діяльність як складову цілісного навчально-виховного процесу.

Позааудиторна діяльність вважається науковцями продовженням аудиторної роботи, окремим елементом цілісного процесу професійної підготовки майбутніх фахівців. Протягом позааудиторної діяльності студент самостійно займається виконанням навчальних завдань, творчих робіт професійного характеру, розвитком професійних умінь і навичок, науково-дослідною роботою, професійною самоосвітою та самовдосконаленням, а також організацією дозвілля відповідно до інтересів і потреб індивіда та з метою отримання задоволення. Позааудиторна діяльність у ВНЗ будується не для студентів, а разом зі студентами, з урахуванням їхніх інтересів і можливостей.

Мета статті – розглянути позааудиторну діяльність як систему взаємопов'язаної роботи суб'єктів освітнього процесу, що є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування і здійснюється поза розкладом навчальних занять із метою створення умов для особистісного розвитку студентів і їхньої самореалізації.

Позааудиторну діяльність вважають цілісним утворенням, що складається зі взаємопов'язаних елементів. У такій діяльності поєднуються різні види праці, спілкування, творчості. Вона реалізується в навчальній, виховній, науково-дослідницькій, культурно-дозвіллевій сферах і здійснюється з метою інтелектуального, культурного, професійного розвитку студентів, їхнього самовдосконалення та стимулювання до формування особистості як майбутнього професіонала. Позааудиторна діяльність є складною системою, компонентами якої є суб'єкти навчально-виховного процесу (викладачі та студенти), навчально-методична література, поняттєво-категоріальний апарат (необхідний для збереження еталонів виконання завдань, реєстрації досягнень студентів та їх динаміки), система організації інформаційного простору, контролю тощо.

Аналіз наукових розвідок з питань організації позааудиторної діяльності в умовах вищого навчального закладу та врахування особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців уможливили виокремити такі її види, які, на наш погляд, сприятимуть професійному самовдосконаленню майбутніх фахівців сфери обслуговування. Це самостійна робота, науково-дослідницька діяльність, практика, дозвіллева діяльність.

Питання організації позааудиторної діяльності студентів в умовах вищого навчального закладу та її ролі у процесі професійної підготовки є одним із важливих і дискусійних. Особливість позааудиторної діяльності студентів полягає в тому, що вона передбачає: добровільний вибір студентом тих чи інших форм позааудиторної діяльності, зумовлений зовнішніми (внутрішніми) мотивами; можливість саморозвитку,

самоосвіти та самовиховання; розширення кола інформаційного простору для професійного самовдосконалення; інтерактивну взаємодію об'єктів та суб'єктів навчально-виховної діяльності.

У процесі організації позааудиторної діяльності у вищій школі застосовується багатий арсенал різноманітних форм і методів роботи, які можуть віддзеркалювати: особливість конкретної навчальної дисципліни або низки споріднених дисциплін; специфіку майбутньої професійної діяльності тощо. Активна участь студентів у різних формах позааудиторної діяльності створює унікальні можливості для апробації теоретичних знань, здобутих в умовах аудиторної діяльності, дає можливість адекватно оцінити свої особистісні та професійні якості. Ефективність позааудиторної діяльності значною мірою зумовлена створенням нешаблонної ситуації в процесі оволодіння новою інформацією. Важливим при цьому, на наше переконання, є використання інноваційних форм, методів, технологій. Успіх упровадження інноваційних технологій у позааудиторну діяльність залежить від інформатизації навчального процесу. Саме інформаційні технології слугують базою для реструктурування навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи. Застосування комп'ютерної техніки сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів, що підвищує ефективність як аудиторної, так і позааудиторної діяльності.

Позааудиторна діяльність студентів має спрямовуватися на розвиток їхніх професійно значущих якостей, сприяти особистісному становленню майбутніх фахівців, на формування їх особистісних і професійних знань, умінь, навичок; на уможливлення вирішення завдань індивідуального творчого пошуку, сприяння пошуку шляхів подолання навчальних труднощів, забезпечення реалізації діалогічної взаємодії викладача зі студентами. При цьому необхідним є орієнтування на особистісні інтереси студентів та розкриття їхнього творчого потенціалу.

Участь студентів у різних формах позааудиторної діяльності (індивідуальних, групових, масових; у межах вищого навчального закладу та поза ним тощо) дає можливість усвідомити себе суб'єктом професійної діяльності; формує здатність застосовувати власний досвід у типових/нетипових ситуаціях, які можуть виникнути під час практичної діяльності; дозволяє оптимізувати процес формування навичок професійного спілкування; уможливорює розкриття творчого потенціалу; сприяє розвитку особистісно-професійних якостей; самостійного пошуку відповідей на суперечливі судження; формує професійну компетентність і готовність до професійної діяльності; дозволяє наблизити теоретичні знання до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця сфери обслуговування.

Окреслимо сутність кожного виду позааудиторної діяльності.

Одним із видів позааудиторної роботи є самостійна робота студентів. У навчальному плані вказано час, відведений на самостійну роботу. Самостійна позааудиторна робота – це не лише засіб зростання інтелектуального потенціалу, професійної культури, а й платформа формування відповідальності, оволодіння засобами самоактуалізації, самовиховання, самоосвіти. Розвитку творчості студентів сприяють різні форми та види позааудиторної навчально-виховної роботи – дискусійні студентські клуби, клуби за інтересами, індивідуальні консультації та ін.

Питання організації самостійної роботи студентів в умовах сьогодення набирає особливої ваги, що зумовлено передусім її провідним впливом на розвиток пізнавальної активності студентів, можливостями поєднання теоретичної та практичної підготовки, навчальної та позааудиторної діяльності. Окрім необхідності підвищення важливості самостійної роботи студентів у структурі навчання, слід констатувати скрутне економічне становище системи освіти, коли, з одного боку, значно скорочується кількість аудиторних занять, а з іншого – до навчальних планів запроваджуються нові предмети. У традиційній системі професійної освіти самостійна робота часто відіграє роль несуттєвого доповнення до структури навчальної діяльності, а ставлення студентів до неї – формальне.

Одним із важливих чинників удосконалення системи позааудиторної діяльності студентів (зокрема самостійної роботи) є формування у студентів відчуття значущості своєї діяльності. Ефективна організація самостійної діяльності передбачає: постановку мети, складання чіткого плану дій, раціональне виконання мисленнєвих операцій (аналізу та синтезу, індукції та дедукції, узагальнення, порівняння тощо), зіставлення мети діяльності та її результатів, аналіз причин успіху (неуспіху). Активна позиція, необхідна в процесі такої роботи, потребує високого рівня сформованості вміння організувати свій час (в умовах як аудиторної, так і позааудиторної діяльності).

На сучасному етапі розвитку інформаційного потенціалу глобальних комп'ютерних мереж виникла унікальна можливість активізації позааудиторної діяльності студентів із використанням додаткового засобу отримання інформації щодо особливостей професійної діяльності в сфері обслуговування як в Україні, так і за рубежом. У цій ситуації роль викладачів зводиться до стимулювання цілеспрямованого ознайомлення майбутніх фахівців з новинами у сфері готельно-ресторанного бізнесу, їхнього обговорення тощо.

Планування самостійної навчальної позааудиторної діяльності дає змогу студентові усвідомити свою індивідуальність і підібрати засоби для підвищення ефективності своєї професійної діяльності в майбутньому.

Під час організації самостійної роботи студентів викладачі мають прагнути сформулювати у студентів бажання стати самостійними дослідниками в оволодінні професійними знаннями. Виконання завдань позааудиторної самостійної роботи дасть змогу студентам розвинути і закріпити необхідні для цього як особистісні, так і професійні якості.

З метою підвищення ролі самостійної роботи в процесі підготовки фахівця сфери обслуговування варто змінити акцент з теорії на практику, а саме:

- замінити чинні традиційні форми і методи самостійної роботи (реферати, повідомлення, опорні конспекти) на інноваційні – розробку кулінарного етнотуру, підготовку презентацій про заклади ресторанного господарства, моделювання процесу обслуговування споживачів, підготовку відео-аудіопрезентації готельно-ресторанного закладу тощо;
- указати на переваги правильного планування вільного часу;
- оптимізувати процес реалізації самостійної роботи з навчальних дисциплін;
- створити електронні сервери для доступу студентів до електронних варіантів лекцій, додаткової літератури (як української, так і зарубіжної), методичних вказівок тощо;
- запровадити таку форму діяльності, як «волонтерство», що передбачає добровільну безоплатну працю студента на фестивалях, ярмарках, квестах у позааудиторний час.

Другий вид позааудиторної діяльності зі студентами – науково-дослідницька робота – складова професійної підготовки. Науково-дослідницька робота студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання спеціалістів з вищою освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу, що передбачає навчання студентів методології та методики дослідження, а також систематичну участь у дослідницькій діяльності, озброєння технологіями й уміннями творчого підходу до дослідження певних наукових проблем. Цей вид діяльності студентів полягає в пошуковій роботі, що виражається насамперед у самостійному творчому дослідженні. Така діяльність спрямована на пояснення явищ і процесів, установлення їх зв'язків і відношень, теоретичне й експериментальне обґрунтування фактів, виявлення закономірностей за допомогою наукових методів пізнання, що своєю чергою сприяє формуванню готовності майбутнього фахівця до професійної діяльності.

Основними завданнями науково-дослідницької роботи студентів, як стверджує сучасна дослідниця З. Слєпкань, є: формування наукового світогляду, оволодіння

студентами методологією і методами наукового дослідження; розширення наукової ерудиції майбутнього фахівця; розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні теоретичних і практичних завдань; прищеплення студентам навичок самостійної науково-дослідницької діяльності, залучення їх до розв'язання наукових проблем; поглиблення знань у певному науковому напрямку, формування вмінь виконання курсових робіт і дипломних проектів, підготовки наукових публікацій; створення та розвиток наукових шкіл, творчих колективів, підготовка й виховання у вищому навчальному закладі резерву вчених-дослідників, викладачів [3, с. 167].

Науково-дослідницька позааудиторна діяльність студентів передбачає: науково-дослідницьку роботу, яка включена в графік навчального процесу, хоч і виконується під керівництвом викладача, але здійснюється переважно самостійно (курсіві, дипломні роботи, практичні, лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру); поза графіком навчального процесу (організація студентських науково-практичних конференцій і участь у них, написання наукових статей). Вважаємо, що координувати науково-дослідницьку роботу студентів мають випускова кафедра, Рада з науково-дослідницької роботи студентів, аспірантів і молодих учених. У результаті самостійної роботи майбутнього фахівця з вивчення актуальної проблеми дослідження, проведення експериментальної роботи, формулювання висновків, пропозицій, рекомендацій накопичується досвід здійснення пізнавальної діяльності, розвивається самостійність і активність особистості. Робота з науковим дослідженням (вибір теми, визначення актуальності проблеми, визначення основних етапів і методів дослідження, вчасне виконання поставлених завдань, взаємодія з респондентами, оформлення, представлення і захист, доведення своєї точки зору) дає змогу розвивати проектувальну, аналітико-оцінну компетентність майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Таким чином, науково-дослідницька робота студентів у ВНЗ – це найважливіша форма позааудиторної діяльності, що сприяє підготовці майбутнього фахівця сфери обслуговування до інноваційної діяльності, самостійної роботи, добровільної за вибором і внутрішньо вмотивованої, та забезпечує успішнішу адаптацію випускника до реального інноваційного процесу.

Безсумнівним є той факт, що важливим компонентом професійної підготовки майбутнього фахівця сфери обслуговування є формування в нього особистісних умінь і навичок, пов'язаних із новими мотиваціями щодо організації власної діяльності, створенням позитивної атмосфери спілкування з клієнтами, колегами тощо, умінням працювати в колективі, здатністю мобільно діяти в умовах невизначеності та приймати адекватні рішення щодо розв'язання нестандартних/проблемних ситуацій. Унікальну можливість для апробації теоретичних знань надає практика. У процесі проходження практики перед майбутнім фахівцем сфери обслуговування постають реальні ситуації, які потребують прийняття на себе відповідальності та розв'язання. Головною метою комплексної практики є поглиблення та закріплення студентами теоретичних знань і набуття необхідних практичних навичок та досвіду роботи в галузі управлінської, планово-економічної, маркетингової діяльності, опанування організаційно-технологічних процесів, що відбуваються на підприємствах. Основними завданнями практики є: адаптація теоретичних положень, методичного інструментарію сучасного менеджменту, викладеного в спеціальній навчальній літературі, передового досвіду управління підприємницькою діяльністю у сфері обслуговування до умов функціонування конкретного підприємства; проведення управлінського ситуаційного аналізу, визначення проблем менеджменту та впровадження розроблених рекомендацій і пропозицій у практичну діяльність досліджуваного підприємства; оволодіння сучасними управлінськими технологіями, механізмами і формами організації управління у сфері обслуговування; систематизації, закріплення та розширення

практичних знань із менеджменту організацій і адміністрування за напрямом підготовки та професійним спрямуванням.

Сучасні дослідники, розкриваючи особливості організації навчально-виробничої практики майбутніх фахівців, акцентують увагу на її психологічному значенні, зокрема: чергування розумової праці з фізичною діяльністю сприяє покращенню кровообігу, удосконалює м'язову систему, підвищує розумову працездатність; позитивне ставлення до праці, підготовки може виявлятися як життєва необхідність і як внутрішня потреба людини; під час роботи відбувається тренування різних аналізаторів, їхній розвиток; практика стає критерієм засвоєння знань, перевірки їх якості і кількості; має місце вдосконалення професійної уваги [7, с. 237].

Результатом виробничої практики спеціаліста є готовність студента до розв'язання прикладних завдань, конкретних ситуацій, налагодження контактів; виконання професійних обов'язків, що входять до компетенції фахівця сфери послуг; сформованість умінь визначати права, обов'язки та відповідальність; форму, систему оплати праці; оцінити ефективність використання робочого часу; визначити найбільш притаманний для нього стиль керівництва; оцінити стиль ведення телефонної розмови, переговорів, прийняття відвідувачів і роботу; схематично відобразити організацію робочого місця, оснащення та зонування робочого кабінету; оцінити зовнішній вигляд, ділові та комунікаційні здібності адміністратора; брати інтерв'ю та описати використання свого вільного часу, форми відпочинку, хобі тощо.

Грамотне керівництво практикою в майбутньому вплине на зменшення періоду адаптації випускника до виробничих умов після закінчення вищу, тривалість якого дослідники безпосередньо пов'язують з наявністю досвіду реальних виробничих стосунків, освоєних під час навчання у вищому навчальному закладі та в період проходження різних видів практики.

Важливим є не лише ознайомлення з відповідними теоретичними знаннями, а й формування стійкої потреби в самостійних заняттях, навичок самоконтролю та саморегуляції, відповідального ставлення до себе як до майбутнього фахівця. Позааудиторна діяльність формує у студентів навички практичної діяльності ще у стінах ВНЗ. Це дає можливість студентові, який володіє теоретичними знаннями в галузі обслуговування, у рамках державного стандарту одержати досвід і практику участі в реальних проектах.

Особливу увагу звертаємо на дозвіллеву діяльність майбутніх фахівців сфери обслуговування, а саме на питання її планування, організації, а також на вивчення їх запитів та інтересів. Дозвілля характеризується специфічними ознаками, основними серед яких є:

- свобода вибору дозвіллевої діяльності, свобода від обов'язків;
- добровільна участь у дозвілєвій діяльності;
- бажання отримати задоволення й позитивні емоції, розважитися, відпочити;
- самодостатність і самоцінність;
- компенсаційність дозвілля [5, с. 8].

Загальними принципами дозвіллевої діяльності вважаємо цілеспрямованість, системність, добровільність, доступність та якість дозвілєвих послуг, принцип інтересу, диференціація. Чітке ж визначення основних дозвілєвих функцій дасть змогу окреслити напрямки дозвіллевої діяльності, концентрувати її завдання, зокрема на професійному самовдосконаленні, у цілому ж – посилити її соціальну значимість.

В умовах активного залучення студентського колективу до всебічного розвитку студента у ВНЗ вважаємо за необхідне широкомасштабне залучення таких студентських організацій, як студентський профком і студентський сенат, у процес організації змістового дозвілля молоді в аспекті проведення конкурсів, перформенсів, етноярмарок, етнофестивалів, виставок кулінарної майстерності, барбекю-фестів. Окрім іншого, варто залучати студентів різних факультетів до участі в реалізації творчих програм студентів

спеціальності «Готельно-ресторанна справа»; організувати зустрічі та обслуговування учасників міжнародних конференцій, симпозіумів тощо.

Важливий елемент позааудиторної діяльності – взаємодія викладачів і студентів щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організації дозвілля, планування наукової роботи. Куратор групи – це головний консультант і вихователь студентів у групі. Використання таких форм позааудиторної діяльності, як «свято професії», зустріч із досвідченими фахівцями, створення індивідуальної програми самовдосконалення, групові екскурсії та поїздки туристичними маршрутами, що проводяться в неофіційних умовах, дають можливість краще вивчити особливості характеру студентів, сприяють самовдосконаленню майбутнього фахівця.

Підсумовуючи сказане, ще раз акцентуємо увагу на основних завданнях, які мають вирішуватися у процесі позааудиторної діяльності з урахуванням специфіки професійної діяльності: навчити студентів визначати рівень свого професійного самовдосконалення в умовах ВНЗ; покращити вміння самостійно обирати засоби, прийоми та основні напрямки професійного самовдосконалення; сформувати вміння знаходити орієнтири, яких необхідно досягти в особистісному професійному розвитку; удосконалити вміння самостійно вивчати й аналізувати індустрію гостинності тощо.

Подальших досліджень потребує визначення чинників підвищення ефективності теоретичної та практичної підготовки фахівців сфери обслуговування до майбутньої професійної діяльності.

Література:

1. Савченко С. В. Личностно-ориентированный подход к организации внеучебной работы в вузе / С. В. Савченко // Вісник Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2003. – № 7 (63). – С. 193-198.
2. Скрипник Н. С. Позааудиторна діяльність студентів вищих навчальних закладів: сутність, структура й особливості / Н. С. Скрипник // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2012. – Вип. 27 (80). – С. 566-571.
3. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посібн. / З. І. Слєпкань. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
4. Овчаренко Г. Е. Позанавчальна діяльність студентів у вищих навчальних закладах: сутнісні характеристики, структура та особливості / Г. Е. Овчаренко // Освіта Донбасу. – 2008. – № 5-6 (130-131). – С. 35-38.
5. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник / І. В. Петрова. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.
6. Петриченко Л. Система позааудиторної роботи, спрямованої на підготовку майбутнього вчителя до творчої професійної діяльності / Л. Петриченко // Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. праць. – Слов'янськ, 2010. – Вип. 11. – С. 33-40.
7. Федорченко В. К. Педагогіка туризму / Федорченко В. К., Фоменко Н. А., Скрипник М. І., Цехмістрова Г. С. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – 296 с.

Загнибеда Р. П.

ВНЕАУДИТОРНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК НЕОТЪЕМЛЕМАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ СФЕРЫ ОБСЛУЖИВАНИЯ

В статье рассматриваются требования к будущим специалистам сферы обслуживания и к объему знаний, умений и навыков, которыми они должны овладеть, условий становления инновационно ориентированного специалиста, определение закономерностей профессиональной подготовки и применения их в течение организации учебно-воспитательного процесса. Важная роль в этом процессе принадлежит внеаудиторной деятельности. Она рассматривается как система взаимосвязанной работы субъектов образовательного процесса, которая является неотъемлемой составляющей профессиональной подготовки будущих специалистов сферы обслуживания и осуществляется вне расписания учебных занятий. Анализ предыдущих исследований позволил выделить следующие ее виды: самостоятельная работа, научно-исследовательская деятельность, практика, досуговая деятельность.

Ключевые слова: самостоятельная работа, научно-исследовательская деятельность, практика, досуговая деятельность, внеаудиторная деятельность, будущие специалисты сферы обслуживания.

Zagnybida R. P.

EXTRACURRICULAR ACTIVITIES AS INTEGRAL PART
OF PROFESSIONAL TRAINING OF SERVICE SECTOR EXPERTS

With the increase of requirements for future service sector experts and their volume of knowledge, abilities and skills necessary for specialists, it arises a current need for the research of pedagogical system, conditions of developing an innovatively oriented experts, determination of regularities of professional training and their application in organization of educational process. Extracurricular activities take on enormous importance in the above mentioned process.

The author studies extracurricular activities as a system of individuals' interrelated work in the educational process, which is an integral part of professional training of future service sector experts and is carried out beyond the course program in order to create conditions for students' individual development and self-fulfillment. Extracurricular activities are considered to be a continuation of classroom work, an individual part of the integral process of professional training of future experts. Analyzing previous studies concerning the issues of organizing extracurricular activities at higher educational establishments and taking into account the peculiarities of future experts training made it possible to single out its following types: individual work, research work, training, and leisure activities.

Extracurricular activities in higher educational establishments are oriented not for students, but together with students, taking into account their interests and possibilities.

Clearly organized extracurricular activities are one of the key factors of increasing the efficiency of theoretical and practical training of service sector experts for their future careers.

Keywords: extracurricular activities, individual work, research work, training, leisure activities, future service sector experts.

УДК 811.161.1:371.315:808.5

Куринная А. Ф.*

ПОДГОТОВКА УЧИТЕЛЕЙ-СЛОВЕСНИКОВ
К ЛИНГВОСИНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
В СИСТЕМЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Статья посвящена проблеме подготовки учителей-словесников к лингвосинергетической деятельности в системе последипломного педагогического образования. Рассматриваются новые направления деятельности учителей с целью профессионального и личностного роста средствами лингвосинергетики, помогающей всем субъектам педагогического процесса в ходе образовательной деятельности продуктивно решать самые типичные коммуникативные задания в пределах учебной, трудовой, бытовой, культурной, общественной сфер общения. Обозначаются пути расширения границ профессиональной деятельности учителя-словесника как в системе последипломного педагогического образования, так и в методике обучения русскому языку в школе.

Ключевые слова: лингвосинергетика, лингвосинергетическая деятельность, обучение словом, речетворчество.

Процесс гуманизации образования выдвигает новые требования к личности педагога, стилю его общения со всеми субъектами образовательного процесса – учениками, их родителями, коллегами и руководителями. Среди всех проблем, связанных с модернизацией системы образования в Украине, наиболее сложной оказалась перестройка позиции педагога от авторитарной, характерной для

© Куринная А. Ф.